

ภฤณ อินทรสุข : การกระจายและความหลากหลายของสัตว์ทะเลตามฤดูกาลในแหล่งหญ้าทะเล ที่อ่าว
ปัตตานี (SEASONAL DISTRIBUTION AND DIVERSITY OF MARINE FAUNA IN SEAGRASS BEDS
AT PATTANI BAY) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. สุพล สุตารา ; 210 หน้า, ISBN 974-334-695-3

ศึกษาการกระจายและความหลากหลายของกลุ่มสัตว์ทะเลที่อาศัยในแหล่งหญ้าทะเลที่อ่าวปัตตานี โดยใช้วิธี
การศึกษาตามโครงการ ASEAN-Australia Marine Science : Living Coastal Resources เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
กลุ่มสัตว์ทะเล ในแหล่งหญ้าทะเลบริเวณอ่าวปัตตานี ในพื้นที่ต่างกัน 3 บริเวณ คือ บริเวณแหล่งหญ้าทะเลที่มีหญ้าทะเลชนิด
เดียว แหล่งหญ้าทะเลที่มีหญ้าทะเลหลายชนิดขึ้นปนกันและพื้นที่ที่ไม่มีหญ้าทะเล และหาความสัมพันธ์กันระหว่างแหล่งที่อยู่กับ
กลุ่มสัตว์ทะเล ทำการศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2540 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2541 โดยพบกลุ่มแพลงก์ตอนสัตว์ 31 กลุ่ม
กลุ่มที่เด่น คือ Copepods , ลูกกุ้ง และลูกปู กลุ่ม Polychaetes พบ 58 สกุล 28 ครอบครัว โดยพบพวก *Ceratonereis* sp.,
Aglophamus spp., *Prionospio* spp. และ *Euclymene* sp. มาก ในกลุ่มหอยฝาเดียว พบ 36 ชนิด 22 ครอบครัว ชนิดที่พบมาก
เช่น *Fairbankia* sp., *Stenothyra* sp., *Melanoides* spp. เป็นต้น พบหอยงาช้าง สกุล *Dentalium* 2 ชนิด และปลาหมึก 1 ชนิด
ส่วนหอยสองฝาพบทั้งสิ้น 52 ชนิดจาก 23 ครอบครัว ชนิดที่พบมากคือ *Lucina* sp., *Branchidontes striatulus* และ *Donax* sp.
พบกลุ่มครัสเตเชียนพบ 50 ชนิด 26 ครอบครัว กลุ่มที่พบเด่นมากคือ กลุ่ม Amphipods โดยเฉพาะชนิด *Quadrivisia*
bengalensis ส่วนกลุ่มครัสเตเชียนชนิดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจพบทั้งในระยะวัยรุ่นและตัวเต็มวัย ชนิดที่พบมาก เช่น กุ้ง
กุลาลาย (*Penaeus semisulcatus*) กุ้งแชบ๊วย (*P. merguensis*) กุ้งหัวมัน (*Metapenaeus* spp.) และปูม้า (*Portunus*
pelagicus) เป็นต้น ในกลุ่ม Echinoderms พบเพียง 3 ชนิดกลุ่มเด่นคือ *Ophiotrix* sp. กลุ่มปลาที่พบในการศึกษาค้างนี้มี 103
ชนิด จาก 43 ครอบครัว กลุ่มที่พบมากที่สุด คือ ปลาลู (*Acentrogobius viganensis*) ปลาแป้นกระจก (*Ambassis kopsii*)
ปลาปลีทะเล (*Siganus* spp.) ชนิดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น ปลาทู (*Thunnus* spp.) ปลาข้างตะกอก (*Pelates quadrilineatus*) ปลาเก๋า
(*Epinephelus* spp.) ปลากะพงขาว (*Lates calcarifer*) ปลากะพงแดง (*Lutjanus* spp.) ปลากระบอก (*Chelon* spp.) และปลา
กะตัก (*Stolephorus* spp.) เป็นต้น ปลาที่พบส่วนใหญ่เป็นระยะวัยรุ่นและระยะกึ่งเต็มวัย

จากการศึกษาค้างนี้สามารถสรุปได้ว่าแหล่งหญ้าทะเลที่มีหญ้าหลายชนิดขึ้นปนกันจะมีความหลากหลายของ
ชนิดและความชุกชุมของสัตว์ทะเลมากกว่าแหล่งหญ้าทะเลที่มีหญ้าทะเลชนิดเดียวและพื้นที่ที่ไม่มีหญ้าทะเล ($P < 0.05$) ในการ
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสัตว์กับแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่าบริเวณที่มีความซับซ้อนของแหล่งที่อยู่ย่อย (Micro-habitat)
มาก จะพบจำนวนชนิดและความชุกชุมของกลุ่มสัตว์ต่างๆมาอาศัยมาก นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างของอนุภาคตะกอน
ดินจะมีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดชนิดและการกระจายของชนิดหญ้าทะเลและสัตว์หน้าดิน โดยจะพบสัตว์หน้าดินกลุ่มที่กิน
อินทรีย์สารในตะกอนดิน (Deposit feeder) มากในบริเวณที่มีอนุภาคตะกอนดินขนาดเล็ก (Silt และ Clay) มาก ในขณะที่พวก
กลุ่มที่กินอาหารพวกอินทรีย์สารที่แขวนลอยอยู่ในมวลน้ำ (Suspension feeder) จะพบมากในบริเวณที่มีอนุภาคตะกอนดิน
ขนาดใหญ่ (ทราย หรือทรายปนโคลน)

ภาควิชา...วิทยาศาสตร์ทางทะเล.....
สาขาวิชา...วิทยาศาสตร์ทางทะเล.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....